

Предплата
ПАТМА в Чернівцях
 випосить:

на цілий рік	5 зр.	— кр.
" шість місяців	2 " 50 "	"
" чверть року	1 " 25 "	"

для заграниці 5 рублів або 12 франків

Поодинокі числа по 12 кр. в книгарні Г. Пардінського в Чернівцях, ринок ч. 10 і в бюрі газет Л. Горовица, ул. гошовна ч. 17.

БУКОВИНА.

Виходить що тижня в п'ятницю.

Редакция і Адміністрация „Буковина“ находять ся в Чернівцях (улиця Петровича ч. 2.), куда всі доноси мають бути нале- жно доставляти редакції в будні дні від 6.—8.

МОГИ
 ПАЙДО-
 ЦНАТ.

Ч. 5.

Чернівці, дня 31-го січня (лат. 12-го лютого) 1892.

Рочник VIII.

Програма народовців, а дотеперішні хиби в її переведеню.

В 3-ім числі нашої часописи, говорячи про консолідацію Русинів, сказали ми, що тільки партія народовців стоїть до тепер сама одна на чисто народнім ґрунті, що тільки партія народовців цїнить високо вагу національного принципу для розвою і зміцнення сили руского народу. Се мусить признати всі свїтлі люди, що совістно слїдять за ходом нашої народної справи; а вже-ж ніяким способом не можна сего сказати про наших москвофілів, що цілком заперечують нашу народну відрубність, нашу національну самостійність, а противно в змосковицїню нашого народу видять ціле его спасене, та длятого лише тамтуда змагає ціла нещасна їх робота; не можна сего признати нашим радикалам-соціалістам, що руководить ся більше космополітичними засадами, що в першій лінії стремлять до радикальної і як найскоршої зміни всіх теперішних суспільних порядків, та длятого маловажать вагу національного принципу; не можна на конець сего признати нашим людям так званої „твердої партії“, бо-ж сі люди не мають ясно-го понятя про народне питанє, не живуть вони живим житєм, а противно зашкаролуплені в мертвій бувальщині, боять ся кожного народного поступу.

Програма народовців ясна: двинути свій самостійний народ природним способом через народну просвїту морально і матеріально; przeprowaditi велику темну масу нашого народу природним способом через народну просвїту до

пізнання своїх прав і обовязків; збудити в темних масах нашого народу природним способом через народну просвїту чесноту правдивого патріотизму, збудити патріотичну офирність, патріотичну відвагу, і видобути тим природним способом відповідну народну силу для вибореня приналежних тому народови людських прав, до вибореня приналежного ему поважного місця в рядї других народів.

Питаємо ся одже: для чого помимо сеї, можна сказати, для нашого народу на тепер єдино спасительної програми мають народовці особливо помежи своїми рідними братами тільки противників? Для чого до тепер ще так дуже тяжко з'єднати тих противників для святої народної справи? Для чого ще взагалі так тяжко поступає в перед наша народна справа?

Причина сего лежить, як ми се вже нераз наводили, в більшій часті безперечно в загальних дотеперішних для Русинів дуже некористних політичних і суспільних обставинах; причина сего лежить дальше в великій мірі в недостатку зрілого власного матеріалу до переведеня сказаної народної програми; причина сего лежить в тім, що багато у нас здеморалізованих перевертнів, що виступають ворожо і то навіть против свого власного переконання яко чужі наймити против народної справи, а на боротьбу з ними минає ся дорогий час, минають ся сили, що вартні ліпшого діла; але причина сего лежить безперечно по часті і в дотеперішній недостаточній організації народної партії, лежить також і в ріжних хибах наших дотеперішних проводирів, і о сім послїднім хочемо тут в інтересі самої нашої народної справи обширніше

поговорити, як ми се обіцяли в 3-ім числі нашої часописи.

Нема що казати, що австрійська Русь, наколи хоче вибороти собі приналежне становиско між иншими народами нашої держави, наколи хоче двинути ся із сумного стану упослідженя, мусить насамперед порозуміти, що се може єї удати ся лиш спільними і сполученими силами усіх єї частей, що ніяк не можна обмежати ся в нас на осібні краї (винявля хиба справи чисто краєві), або може ще навіть на повіті; ніхто не сьміє в почутю народної спільности виламувати ся спід тої засади, і нараз почувати ся Галичанином або лиш виключно Буковинцем або Турчанником, а всім Русинам треба уважати за найвисшу засаду саму руску народність, і з погляду на добро і щастя рускої народности нормувати свое діланє.

Коли-ж праця всіх Русинів з осібна має бути успішна і богата в добрі наслідки для культурного життя Руси, то се цей также кождому ясно і зрозуміле буде, що мусить бути якийсь осередок в зарядї справами народу, мусить бути якийсь центральний уряд народний, в котрім сходили-б ся всі нитки народного ділани, без відомости котрого не повинна жадна важнійша справа народна залагоджувати ся, котрий один промовляє в імени Руси і заступає єї всюди, котрого заряджені повинен безусловно кождий Русин яко добрий жовнір народний сповнити, бо в тім лежить успіх.

Такий центральний заряд руских народних справ спочиває до тепер, як се кождому ясно буде, в осередку австрійської Руси, в столиці

Управильненє валюти.

Межи австрійским а угорским правительством ведуть ся вже від довгого часу переговори, як би то управильнити нашу валюту. В австро-угорській монархії єсть тепер в курсі около 800 мільонів банкнотів і пот державних і около 30 мільонів срібних ринських. Річ легко понятна, що паперові гроші в якімсь краю, в якийсь державі, впливають дуже некористно на єї стан фінансовий і економічний. Всі жителі краю, селяни, робітники, урядники, підприємці, торговельники і промисловці мусять кождої хвилі з тим числити ся, що паперовий грїш єсть непевний а найгірше даєсь то відчувати при вивозі товарів за границю або при привозі їх до краю. Ті, що привозять до нас товар з заграниці і дістають за него паперовий грїш, жадають очевидно, щоби їм за него дорожше платити, бо папір не має для них такої вартости як срібні або золоті гроші; противно знов буває при вивозі. В наслідок того, що у нас валюта неуправильнена, витворилась на границі держави спекуляція на ту неодностайність паперового гроша і приносить не мало шкоди обмінї товарів і рухови торговельному. Два рази вже старала ся

наша держава в другій половині сего столїтя управильнити свою валюту; раз в 1858-ім р., а відтак в шістьдесяти роках, але за кождий раз перешкодила тому війна, в першім случаю з Італією, в другім з Прусами. Тепер однакж здає ся, що вже напевно приїде до того управильненя. Правительства обох половин держави старають ся всякими силами, щоби як найкорше до того довести.

Як думають оба правительства перевести то управильненє валюти, доси ще не можна докладно знати, але здає ся бути певною річю, що у нас буде заведена золота валюта і що тих 800 мільонів паперових грошій будуть замінені на гроші золоті. Розходить ся лиш насамперед о то, щоби означити вартість одиниці нової валюти, т. є. щоби вартість золотого ринського не була за надто низька або занадто висока, бо в першім случаю потерпіли би дуже довжники, а в другім вірители; при занадто низькій вартости нового ринського, мусів би довжник більше заплатити, як платити тепер паперами, а при занадто високій, віритель дістав би від довжника менше, як би дістав теперішними грїшми.

Дальше розходить ся о то, з відки роздо-

бути так велику силу золота, яка потрібна до нової зміни. Річ очевидна, що тут не може обійти ся без позички і лиш питанє, чи удасть ся ту позичку зятигнути. До того потрібні два условия: певний стан фінансовий держави і певна бодай на кілька літ ситуація політична. Що до першого, то річ безнечна: в австрійским і угорским бюджеті єсть вже від кількох літ рівновага, а вивозова торговля нашої монархії росте з кождим роком.

Кредит нашої монархії за границею єсть так забезпечений, що о неможливість зятигненя позички нема чого побоюватись. Одно лиш не певне, чи в Европі знайде ся тільки золота, кілько буде потреба. Що до ситуації політичної, то нема також обави, бо наколи-б она була не певна, то держава наша не бралась би до так великого і важного діла. За границею в Парижі і Лондоні лагодять ся вже дійсно до такої позички а з Парижа доносять навіть, що тамошня група фінансистів постановила аж до діла не брати участі в ніякій чужій позичці, щоби бути готовою покрити потреби австро-угорської монархії.

галицької Русі, де жите народне живійше розвинуло ся, в руках львівських людей, котрі яко світли і совістні патріоти старали ся безперечно служити все після свого переконання як найлучше народній справі, та, о чім ми світо переконані, виїшли з дотеперішної борби за народну справу з чистими руками.

Та для повного успіху в борбі за наш народні права треба не лиш, щоб Русини жовіри всі до одного сповнили свої народні обовязки, але щоб і проводирі були завсїгди на своїм місці, а опріч того треба, щоб центральна народна управа сполучала в собі самих людей ініціативи, людей повної енергії, взорців народної карности, що не мають перед загалом своєї партії ніякої тайни, що противно старають ся на кождім кроці все і всюда стояти в контакті з загалом своєї партії і не пічнуть ніякого важнішого народного діла без порозуміння зі своїми людьми; взорців народної карности, що не хорують на неомильних авторітетів, та не посьміють в народних справах провадити політику на власну руку.

Таким вимогам, які ми ставимо до народного уряду, не зовсім відповідає теперішній заряд. Недостаткові ініціативи і відповідної енергії нашого теперішнього центрального народного заряду треба по більшій часті приписати се, що сей заряд не має на провінції відповідного числа своїх органів, що у нас взагалі ще недостаточна народна організація. А ірещінь при відповідній ініціативі і енергії дало-б ся у нас майже в кождім повітовім місці і в багато селах зорганізувати огнища народної праці, котрі би стояли в контакті з центральним народним зарядом, а в своїх сторонах шпирли-б здобутки народної праці, та зміцнили ряди заступників народної ідеї.

Тайне, тільки для денекотрих осіб доступне поступоване нашого центрального народного заряду, таке саме поступоване руских послів і руского клубу в радї державній подало нашим противникам сильну зброю в руки против так званої нової ери, котра, правду сказавши, в самій сути річній не є жадною новою ерою, таї не погіршила стану нашої народної справи, а противно подала нам надію на деякі важні здобутки на ниві шкільництва, а тим самим вже подала нам надію на живійший поступ нашої народної справи. Все-ж таки можна було оминути всі сі клевети і славні галабурди вічеві наших противників, коли-б наші теперішні народні проводники постунали явно, зносили ся перед кождим важнішим ділом зі своїми людьми, і за зрілою порадою сих своїх людей ухвалювали всі потрібні средства для переведення програми народовців, що тільки сама одна може здвигнути і спасти наш нарід.

Таке явне поступоване наших проводирів зєднало би для народної справи велику часть наших мальконтентів, що в теперішнім поступованю наших проводирів добачають тільки особистий їх сервілізм взглядом ряду.

Жадаємо одже в інтересі самої нашої народної справи від нашого центрального народного заряду більше ініціативи, більше енергії, більше явного поступованя і більше взірцевих прикладів народної карности, бо нічо більше не деморалізує людей, як занехане і доптале ногами сеї першої і переважної засади людьми, що стоять на самім чолі народу. Так не розуміємо приміром того, що спонукало посла Телішевського тайно, без порозуміння з своїми товаришами пустити в світ звістну брушуру, що не містила жадної чим небудь визначної і хосенної для народної справи гадки.

Такоже годї нам ізолювати ся, нам треба все і всюди і явно голосити і сьміло заступати нашу народну програму, нам треба як найбільше стикати ся з всілякими своїми і чужими людьми, щоб з одного боку проганяти скрізь теперішню духову темряву, а з другого боку всіх приєднувати для справи народної, котра сама чиста під таким чином ще гладше і чистійше на перед.

Дописи.

З УКРАЇНИ.

13. січня 1892.

I.

Вчера одібрав я з пошти 1-ше число, в рідній для мене мові, газети „Буковини“. Не можу висловити на бумазі того, що я відчуваю в серці. Наша мова, наша українсько-руська ідея не вмере, не загине, хоч її гонять і тїснять Москалі. Я тепер пересвідчив ся, що наше загальне українсько-руське діло звело собі кринке гніздечко під хатами у рідних сестер — Галичини та Буковини.

Доглядайте, братіки рідні, того гніздечка, щоб був хоч який притулок і нашій приголомшеній надії!.. Бо в нас така темрява на Україні! Як подивив ся поміж людьми, то сором, жаль і невимовний смуток так за серце здавить, що не знаєш, куда й дітись!..

Простий люд — темний — темнісїнький, він не розбірає, хто він такий, на що живе на світі; не визнає стану, де свій, а де чужий. Малоземеле та періодичні недороди довели людей до посліднього ступіню бідности, а бідність, як се кожному звістно, тягне за собою неповажність до чужинки, сварливість між рідними і повседневу скаргу. По думці бідности, вони живуть для того, щоб заробити грошей, та віддати податки, (котрі к слову сказати, у нас незмірно великі) і як кажуть: „бути чистим“. Отсе їх мета і конечна ціль життя!..

Поміж середньою клясою людей, тут панує якийсь непросвітний хаос і байдушність до всего окружаючого. кождий тільки й думає „про свою сорочку, бо вона до шкури ближче“, а про все друге „хоч вовк траву їж...“

Крім того, між середньою клясою панує якийсь незрозумілий збільшений страх. Наприклад: багато зустрічав я таких людей, котрі дивують ся, що я получаю „Зорю“ і „Дзвінок“, та „Буковину“. „Як ви не боїтесь получати заграничні газети, печатані по українськи?“ питають вони. І се питане свідчить про незрілість і збільшений страх похлхливих людей. По мой думці „похлхливість“ багато мішає подвигненю нашої справи і веде за собою бидованне нашої мови та літератури..

Ви звертаєтесь до Українців і Галичан, щоб не забували своєї меншої сестри „Буковини“ і допомагали як морально, так і матеріально. Матеріальний добробит се, здасть ся мені, є найголовніша хиба поміж Україно-Русами. Хто має достатки, той не числить себе Русином, а бідний рідніший би від чистого серця допоти, так Віг має чим, але на що нас стати, се даємо з радної душі. Працюйте люки що і для нас, і знайте, що все таки багато нас тішить ся Вашими успіхами і бажає Вам всего кращого.

O. B.

II.

Не можу не сказати при нагоді кількох щирих слів до патріотів, що згрупували ся коло „Буковини“. Мала ще наша сила, мало інтелігентних людей, широкорозвинених, люблячих наш нарід, щирях патріотів... Читаючи уважно кожне число „Буковини“, я так зрозумів собі сучасний стан буковинської Русі. Але і на Україні за останні часи знов більшає людей самопочуваючих, щирях і працюючих, не дивлячись на ту темноту, серед котрої ми живемо, всі тяжкі наші обставини... Хоч „орел і карає Прометей — воно (серце наше) знову оживає і сьмієть ся знову“... Певне не в листі доводити,

що ми ще не вмираємо... Хоч лихо скрізь — голод, бідота гнітить сей рік „богато бо, дужо го велетня“, як казав один Галичанин про Росию, не минули недостатки і нашого українського люду, є й відрадні факти, подаючи надію в нашому русько-українському житю... Віда тільки, що у нас руки звязані. Коли-б і ми змогли так щиро, стало і системно бороти ся як Ви, по силі і по праву ми-б високо підняли з самоповажанем і надією голову, що і ми живемо, хоч і в кайданах, з найліпшими надіями...

Найщирійша Вам шана й дяка за Вашу невтомну боротьбу, за ту чесну роботу, котру Ви взяли на себе. А.

СПАС (коло Вишніці).

(Провінація, нарід, читальня, інтелігенція.)

22. лютого (3. січня) 1892.

Спас числить зверх 3000 людей віроісповіданя гр. прав. Се село належало недавно Вірменини Ромашканови, а тепер Італійцями грабому Цігалі і сю дідизну его цінять на 200.000 зр. Положене на нашім підгірю буковинським, представляє ся се село дуже мальовничо, має велику деревину церков прав., двоклясову школу, мурований дім громадський і хати прихоскі і ще нескінчені двірські будинки в стилі італійським; але чого є найбільше, то коршем, кругло десять, але на кождій коршмі є хрест св., а то тому, що провінація в руках християнських. Два роки тому закупив грабя Цігалі провінацію, зробив товариство провінаційне на акциях і передав ведене коршем і прочої торговлі мужикам і вірменам. Сьогодні ті коршми добре стоять, мають красний зиск щось на 2000 зр. і нарід зачинає на власну руку брати ся до торговлі. По сих коршмах є таке склепники з потрібним крамом і навіть добрі перекуски. Інтелігенція стороцька а таке мужики заходять сюди дуже радо, бо тут чистенько і опрятно і шипкує ся пиво від Гейля з Чернівців

Я не є приятелем коршем, але на Спасі виджу, що коршми не так страшні, наколи вони не в хитрих руках. Я не видів у Спасі таких шпаків, як по інших селах, а що мужик мужика не збавить ґрунту і хати, таке річ ясна. Духове жите в Спасі змалює в образах поодиноких:

От вам Гулейчук, підпанок, в довгім, синім кожусі, з поліскующим обличчям; поважним ходом вергає він з пошти і несе своє „Русское Слово“. До читальні не заходить, повага его не дозволяє, бо він особа незвикла, він — псалтирник. Хмарники і ворожбити оминають зго, але присяжного оминає він; тому район его ділани подальші, підлісні сторони. Читає він псалтирю двоюко, а то на сухо за 50 кр., а за 1 зр. на воді, а то є тверда псалтиря або чорна, на голову ворога..

У неменшій темноті як ті, що кличуть Гулейчука читати псалтирю, находить ся постати не в гачах постолох, а фун-и вперстєних і черевках. То п. п. Тутускул, Туркевич, Марко і т. п. Люди сї вправді не бідні, але чого вони живуть на світі, самі не знають. Правда, Тутускул дав був себе вбрати за двірника, але не на те, аби в громадї порядок завести; він того ані не розумів, ані не хотів; він враз з писарем Ніцецьким брав хабарі від обох сторін, від винних і жалуючих ся, обіцював обом зробити право і не робив нікому. Кудя йшли громадські гроші, не знати, але що вони не йшли правою дорогою, то видко з того, що торік Тутускула віддалено а п. Ніцецький пішов до Болгарії шукати ліпшої долі...

Став двірником щирий чоловік і читальник Василь Кузек а з ним на верх виринули погорджені люди, Стефан Дінес, Мазурак Іван і Петро, Фуштей Василь і прочі читальники. Коли їх Тутускул враз з панотцем і Туркевичем гонив і страшив і катував, були вони притихли і потайки нараджували ся над долею читальні, тепер вони горою а противники вже знов кліпають до них ласкавими очима.

Чоловічок сухорлявий, повільний з бистрими синими очима, то — Дінес Стефан. Уміє він малювати малки від ґрунтів і розуміє ся на „Buchgrund-і“, вирізує удачні печатки із дерева, пише репліки і дуліки, контролює акта громадські, і що він скаже, то сказано, а ціла громада і

сам грабя пристає на тоє! Петро Мазуряк і він мають при собі газети і книжки а в читалні провадять вони рей. Дінес перший, що писав до суду вижницького по руски і знаєтє, хто его за се, найбільше ганьбив — панотець Фрація!

Люди сего Дінеса то справденні апостоли ідеї рускої і як би трафилась між ними лиш одиница інтелегентна, вони би пірвали весь повіт за собою

Сусід.

Рада державна.

По залагодженю правительственного проекту що до реформи студій правничих приступила палата послів до першого читання внесеня посла Пінінського о окружних інспекторах шкільних.

На засіданю з 3-го н. ст. лютого відповідав президент міністрів ґр. Таффе на інтерпеляцію антисемітів, поставлену послом Гаєком дня 18-го падоліста 1891-го р., в котрій домагано ся, щоби правительство видало закон проти напливу російських жидів до Австрії. ґр. Таффе заявив, що теперішні закони вистарчають зовсім, щоб зарадити небезпечному напливови жидів з Росії, позаяк після принисів нашіпортових приступ до нашої держави дозволений тільки під условієм, що дочітні особи викажуть ся легальним нашіпортом, і що посідають достаточні средства до удержаня. Врешті не велика лиш часть сих жидів лишає ся у нас в Австрії, більшість удає ся в дальшу дорогу, переважно до Америки.

При першім читаню внесеня посла Пінінського о окружних інспекторах шкільних промовляв також з клубу руских послів посол Телішевський і виказав кривди, які діють ся в тім взгляді Русинам в Галичині.

Відтак приступлено до розирави над проектом закона о біржевім податку. Промовляло більше послів і всі більше менше годили ся в тім, що податок сей дуже користний і що закон сей є першим кроком до загального оподаткованя рухомого капіталу.

На засіданю з дня 4-го н. ст. лютого предложив міністер рільництва проект закона, що до закупна державою дібр Надвірна в Галичині, а міністер скарбу др. Штайнбах обговорюючи проект закону о податку біржевім заявив, що небавом буде внесений проект загальної реформи податку доходного.

Між петиціями вплинувшими на сїм засіданю була также петиція 26 міст, межн іншими і міста Чернівців, о отворене границі румунської, бо лиш тим способом, каже ся в сій петиції, можна обнизити теперішні незвичайно високі ціни за мясо.

На засіданю з 6-го н. ст. лютого прийшла під наради справа запомоги для товариства пароходної плавби на Дунаю. Після проекту закона мала би ся сему товариству виплатити в протягу 10 літ сума мільонів зл., а то 250.000 зл. річно беззворотної запомоги і 250 тисячів зл. запомоги, котру товариство мало би по часі звернути. За сю запомогу прислужувало би правительству право мати своїх заступників в адміністрації сего товариства, а на случай війни мало би товариство віддати всі свої кораблі до розпорядимости міністерства війни. Проти сего предложени виступають німецькі націонали, молоді Чехи і антисеміти.

На засіданю з дня 8-го лютого н. ст. стояло на порядку деннім: 1) Трете читане закона о податку біржевім. 2) Вибори комісії з 24 членів для внесеня Люегера що до розсліженя актів в справі біржевої паніки. 3) Перше читане внесеня посла ґр. Вурмбранда, щоби видати закон, котрим би управильнено обезпеченя від вогню краєвими законодавствами. 4) Дальша дебата над справою запомоги товариству плавби на Дунаю. 5) Перше читане проекту закона послів Пацака і Кайзера про зміну закона о приналежності.

Перегляд політичний.

Перед кількома днями відвідів брат російского царя, великий князь Алексій, при нагоді іменин цїсаря Вільгельма двір берлінський. Сїй події приписують політичне значіне, і кажуть, що на дворі російским хотїли би довести як найборше до особистих зносин з цїсарем німецьким а відтак і до зносин політичних.

Австрійска і угорска анкета для реґуляції валюти будуть скликані вже в другій половині лютого, а головні наради відбудуть ся в марті.

Австрійському міністрови торгівлі маркізови Бакегемови надав цїсар високий ордер Леопольда за его заслуги около торговельних трактатів, а дотеперішого управителя міністерства скарбу дра Штайнбаха іменував цїсар дійсним міністром скарбу за его приготвяючі роботи около реформи податкової і реґуляції валюти.

Проводир німецької лівниці Пленер не прийняв предкладаної ему правительством посади президента трибуналу державного і зїстає і надалше на чолі своєї партії. З тої врїчини надходять з усіх сторін держави від его сторонників письма з признанем, а в Відню хотїли ему урядити похід з смолоскинами, чого він однак не прийняв.

Бельґійський парламент прийняв торговельні трактати з Австрією і Німеччиною, а і переговори з Сербією в справі заключеня такого трактату з Австрією прибирають чим раз більше успішний характер.

Фінансовий стан Португалії мабуть дуже вже лихий, коли для ощадности знесло правительство міністерство просвіти, а получило его з міністерством справ внутрішних, і коли португальський король оголосив письмо з заявленем, що він зрікає ся пятої часті своєї королївської платні.

Буковинські товариства рускі.

В кружку науковім тов. акад. „Союз“ при участі кількох старших Русинів і одної Пані читав минувшої недїлі і вчера (в четвер) п. Колесса дальше свою дуже старанно оброблену розправу про „Українські пісні в поезіях Богдана Залеского“.

Вечерок „Міщанської читалні“ удав ся в недїлю дня 7-го с. м. дуже добре. І сїлїви і деклямації впадали гарно, особливо подобалась Лисенкова „Молитва“, котру відсївали наші сїлївачки з чутем своїми гарними голосами, а также деклямація малого хлопчика Щерби: „Кіт з-їв чтири воли.“ Між гостями заприятїли ми п. посла Ер. Цигуляка, радника Ясеницкого, суд. Михальского, катихет. Гімназ. о. Івановича, голову читалні дра Стоцкого і др.

Дрібні вісти.

Хрест доньки архикнягині Марії Валерії і архикнязя Франца Сальватора відбув ся в приємности цїсаря і цїсаревой, архикнязя Франца Сальватора і всіх перебуваючих у Відні членів цїсарської родини, кн. Леопольда і архикнягині Гїзелї з двома доньками. При хрестї були также: ґр. Кольнокий, ґр. Таффе, Седеній і найвисші достойники двірські. Дитину, котрі дано імя: Елисавета, Марія, Францішка, Кароліна, Ігнатія держала до хресту цїсарева.

Цїсар дарував громаді Добринівці на будову школи 50 зл.

Послови Романчукови, помімо того, що треба було зробити ще другу операцію, вже значно ліпше. Лікарі спершу вирїзали ему карбункул на шиї, а коли потому нарвало було знов на лівім рамени, то і там перед пятьма днями зробили операцію. Рани після висказу дра Альберта виглядають добре і небезпечности нема. П. Романчук проходить ся по комнаті і взагалі мало лежав. Др. Альберт робить надїю, що до 20-го с. м. п. Романчук зовсім подужає.

Обшир і скількість Русинів-Українців. Обшир заселеній українсько-руским народом в межах етноґрафічних, вносіть 13.000 кв. миль, се і більше як ціла Фрація, Австрія, і Італія вкупі. З того припадає на обшир України майже 12 000 кв. миль, а — Галичини і Буковини 1000 кв. миль. Обшир землі, заселеної Українцями в Бессарабії, в сїдлецькій, люблинській, гродненській, минській, курській, воронїжській губернії і на Донщині вносіть 200 кв. миль, на Волині 1.300 кв. миль, в Катеринославщині 1.230 кв. миль, в Київщині 925 кв. миль, на Подїлю 763 кв. миль, в Полтавщині 905 кв. миль, в Таврії 1.150 кв. миль, в Харківщині 989 кв. миль, в Херсонщині 1.290 кв. миль, в Чернигівщині 952 кв. миль а в Чорноморщині 1.830 кв. миль. Скількість Українців переходить 25.000.000. З того припадає: На Донщину, Воронїжщину, Курщину, Гродненщину і давнє царство польске 2.500.000; на Бессарабію 240.000, на Закарпатську Русь 200.000, на Буковину 240.000, на Галичину 2.832.000. В Росії на Волині є Українців 2.321.000, в Катеринославщині 1.910 000, в Київщині 3.026.000, на Подїлю 2.516.000, в Полтавщині 2.780.000, в Таврії 1.118 000, в Харківщині 2.344.000, в Херсонщині 2.138.000, в Чернигівщині 2.183.000 а на Чорноморщині 1.269.000.

Шеф генерального штабу москвофільского в Галичині, п. Маркоф відвідав сими днями Чернівці певно на те, щоб рознюхати і порадити ся з своїми „одномышленниками“, чи не вдало-б ся яким способом зробити і на Буковині таку галабурду, як „всенародное“ віче у Львові. Даремні заходи!

На „Народний Дім“ в Коломиї жертвував Вп. п. Йосафат Кобринський з Мишпаа других 500 зл. і так доповнив цілу суму, котру був обіцяв до 1000 зл., а крім того зібрав ще на ту саму ціль від своєї родини 700 зл. Честь і слава ему за то! О. Павлюк з Текучи доносить знов, що там стоїть понад 100 квадрат метрів готового каменя на фундаменти а крім того має маґазин на 4 до 5000 квадрат метрів. Також має він вже обіцяних 600 фір до перевозу каменя. О. Кобринський обіцяв ся сам дати 200 фір а громаді Мишпаа і оба Вербіжі по 50 фір. Камінь цоклевий, парїжники, підвіконницї, сходи, замовлені в наддїєстрійських ломах каменя обтесані вже з грубої і лагодять ся до транспорту. Оттак дбають сусїду про свою народну хату, а у нас і зломаного крейцаря годї допросити ся!

Помножене судових урядників на Буковині. Міністерство справедливости відновило відділови краєвому, що до подїлу мїсько-делегованого суду повітового в Чернівцях поки що не може прийти, за те збільшити ся при черновенцїм судї краєвим число радників з 8 на 9, судових адюктів і канцелястів з 8 на 10, а гайдуків із 12 на 15.

Канцелярню адвокатску отворив в Чернівцях др. Іван Ферлїевич.

Буковинці в полудневій Америці. Лікар корветний др. Евдоксїй Прокопович пише із Буенос-Айрес до свого брата в Чернівцях між иншими ось що: „На своїх прогуляках подибавав я также виходців, а між ними громадку галицьких Русинів і Словаків із Угорщини. Від них дізнав ся я, що тут є также виходці з Буковини головно Русини і Німці, менше Волохи. Богато було що йно в дорозі з Бразилїї сюди. Стан, в яким я їх бачив, несказано нужденний. Прийшли вони до Бразилїї, як і всі інші виходці, без порадника, без грошей, не вмїючи португальської ані іспанської мови; а наші Волохи, Русини або Словаки не знають навіть по німецьки. Дуже сумне тут їх жите: багато умирає з голоду а багато гине в наслідок різних хороб. Не найшовши роботи ані служби, пускають ся вони в страшенно далеку дорогу із Бразилїї до Аргентини пішки великими пралїсами, а дорогами, якими мало хто ходить. Сюди приходять ледви дехто, бо найбільше їх гине задля утяжливой дороги. А ще до того тут безперестанна ворохобня, то і зачерез те гірка їх доля. Досї не найшов я ніде відповідного місця для виходців. Аргентина і Парагвай були-б зрештою добрі, землі добра і т. п. але переселене в ті краї мусїло-б ти після якогось пляну, так як се робить Гірш з жидами“. — Отсе нова пересторога для наших людей, щоб не шукали за морем щастя.

Масток Глібока куши від князя Івана Сапіги владитель Балчи Скибневский за 365.000 зр.

Руско-народний театр дає тепер представлення в Стрию.

Австрійська армія після розговорного язика ділять ся в такий спосіб: на кождо тисячку воєнів припадає Німців 290, Мадирів 170, Чехів і Моравців 140, Русинів 90, Поляків 80, Хорватів і Сербів 80, Волохів 60, Словаків 50, Словінців 30 а Італійців 10. Русини займають одже четверте місце в податку крови, а котре в правах?!

Небезпечна штука. В париских каварнях давав якийсь чоловік представлення гіпноичні, усилюючі людей. Так загипнотизував він минулої суботи одного молодця, котрий як заснув, то вже і лікар не міг нічо вдіяти. Мусіли сплячого молодця занести до его дому, де знов зібрались коло его постелі перші знаменитости лікарські, але і се нічо не помогло. Молодець не обудив ся більше.

Смерть лихваря. При кінці грудня м. р. найшли в лісі при дорозі до Камінки всякого трупа чоловіка на дереві, а прикликаний патроль жандармерії пізнав Зеліґа Подгореца з Камінки. А що на тілі знайшли кілька ран на голові, то жандарм розпочав докопани і приарештував підозрілого о убійство Тимка Карвацького з Горпина, котрий в слідстві признав ся до злочину, подаючи за причину мести задлятого, що Зеліґ Подгорец забрав его масток за лихварські довги.

Чемне місто. В угорським комітаті Тольна знаходиться містечко Сексард, обведено довкола винницями, котрого мешканці хиба не мають собі рівних. Тамешній суд карний в тиждень перед святами мусів зробити собі вакації і то не задля інфлюенци, ні! але з тої простої причини, що не мав ані одної справи, щоби судити. А однак Сексард числить 12.000 мешканців!

Любовна трагедія. Минувшого року в Станіславові пізнав поручник Лят молодод дівчину, з котрою навязав любовні зносини, і дівчина, ставши вкінці матерею дитини, почала наставати, аби він з нею одружив ся. Лят давав їй довгий час гроші на удержане, але коли она почала дуже на него напирати, просив своїх властий, аби его перенесли. Его перенесли до Любляни, де він знов пізнав одну богату і прегарну дівчину, котра відвзаємнила ему его любов, а єї родичі дозволили на вінчане. Коли вже зложено потрібну кавцію і назначено день вінчання, зявляється в Любляні покинена дівчина із Станіславова з дитиною і своєю матір'ю у нареченої Лята і почала заклинати єї, аби не позбавляла єї дитини рідного вітця. Нещаслива наречена прирекла вдоволити єї прошеню і другого дня рано найшли тіло тої найкрасшої дівчини з Любляни під містом в ріці. В кілька годин по сім, скочив і Лят в тім самім місці в ріку, де найдено тіло его нещасливої нареченої, а тіла его доси ще не видобули.

Невинно засуджений. Сенько Гладило, селянин з Нішович, в повіті ярославським, був засуджений за мнїме підпалене на кару тяжкої визинці і відсидів вже 7 літ, аж тепер показала ся его невинність. Він стративши масток і здоровле, вислав тепер петицію до ради державної

на руки пос. Романчука, в котрій просить о відшкодоване.

На сухоти умерло в Чернівцях в часі від 1-го січня 1887 до кінця грудня 1891 р. 238 осіб в пересічнім віку 20—30 літ.

Коли баба цікава. З Відня перевозили онюгда з віденьского шпиталю кількадесять жінок, що зійшли з розуму, до шпиталю в Кльостернайбурзі. Два вози заїхали вже були до шпиталю, а третій мусів станути на улиці. Коли вже із третого воза виведено божовільних, надійшла якась баба і стала дуже пильно заглядати до воза, як коли-б чого шукала. Урядник шпитальний побачив то і сказав одній із сторожниць шпитальних, що одна із божовільних хоче втікати. В одній хвилі прискочили до цікавої баби і давай єї із цілої сили тягнути до шпиталю. Баба в крик, але сторожниці привичаєні до таких криків, не робили собі нічого з того, лиш вхопили єї одна за руки а друга за ноги і занесли до шпиталю. Баба кидаєсь тріпочесь, кричить, що она при здоровім розумі; нічого не помагає. Єї занесли наборзі до якоїсь комнати, а она стала такі крики виробляти, що лікар шпитальний, думаючи, що она шалена, хотів єї вже замкнути в окремі комнати, де замкають шалених. Незадовго по тім став лікар перечисляти, кілько божовільних привезено ему до шпиталю; на картці було написано, що 37 а він начислив 38. Аж тепер показало ся, що одна з них дійсно не була божовільна. Цікава баба, що єї замкнули в шпиталі, несла чоловікови обід а побачивши віз, заглянула до него з цікавості. Та і мала-ж добру нагоду заспокоїти свою цікавість.

Штучне горло. Професор берлинського університету, Юлій Вольф, представив в лікарським товаристві зібраним лікарям 50-літнього чоловіка, котрому задля рака в горлі витяли перед трома місяцями цілу гортанку. Операція повела ся, хід недуги був легкий, температура ані раз не підносилась. Хорого живили сразу зондою жолудковою; відтак вставили ему штучну гортанку, щоби привернути ему не лиш здоровле але і голос. Хорий говорив так голосно, що можна було его чути навіть до другої салі, лиш голос трошка хрпавий. Лікарі мають надію, що недуга не заверне другий раз і хорий прийде зовсім до здоровля і до сил.

Ось який попразон! Недавно повертав з празника в Заболотцях господар з Чех, Луць Мелех під доброю датою, до дому. На дорозі сполошились коні і викинули его на гостинець. З того самого празника і в такім самім стані повертали і селяни з сусідного села Цішок, а найшовши на дорозі сплячого Луця, всадили его на свій візок і завезли аж до Цішок, помимо того, що прїїздили через Чехи і сплячого Луця пізнали були. На другий день привезли вже его до Чех, але неживого і заявили, що не знають, чи вже неживого взяли его з дороти, чи може в дорозі віддав Богу духа. Судове слідство доперва викаже, як ся річ мала: чи Луць замерз ще так на гостинці, чи може селяни в нетверезім стані допустили ся мимохіть убійства через довге задержане его на своїм возі.

Вовків багато виплоджує ся рік-річно в просторах пралісах Буковини, а що на них нікто

не полює та їх не стріляє, то число їх все більше росте. Особливо зимовою порою волочать ся вони по 12—15 вкупі та роблять людям між худобою і дробом велику шкоду. Дуже жалують ся люди, що їм не вільно мати ручниць, а хто має, то тому не вільно купувати пороку. Тому то ховають люди всю худобу на ніч, де лиш можуть, за те серед білого дня годі перед вовками устеречи особливо овець. Дня 7-го с. м. зрана вибігло в Брязі 12 вовків з ліса; вони скочили до Івана Помагача межі вітці і роздерли пятайцятеро овець. Вівчар не міг ні сокирою, ні псами їх відогнати. Що ночи виють вовки страшенно. Гуцули кажуть, що то вовки так просять Бога, молять ся, щоби їм дав Бог щось звіств.

Конкурс на почтового експедиента при уряді почтовім в Глібоці розписаний 3-го с. м. з речинцем на 4 неділі.

† **Іван Борискевич**, один з виднійших заслужених діятелів народного відродженя з років 1840-вих помер в суботу, дня 30-го січня с. р. у Відні в 77-ім р. жити. Покійний відіграв в р. 1848-ім визначну ролю. Він взяв тоді участь в організації Русинів у Львові, був основателем Головної Ради Рускої і заступником предсідателя. Він був провідником рускої депутації до цїсаря Фердинанда 1-го до Оломунци; їздив яко заступник Русинів на зїзд Словян до Праги, він організував гвардію руску і дав почин до зїзду руских учених і до заснованя „Галицько-Рускої Матиці“. Він дбав о розвиток літератури та науки рускої і в 1849-ім р. видав своїм коштом у Львові „Марусю“ Квітки-Основияненка. Він причинив ся также значним датком до будови „Народного Дому“ у Львові. Кілька разів вибраний послом заступав він сміло руску справу і завжди стояв на становиську народнім. Честь памяти Покійного і земля ему пером!

Ціна збіжа.

В Чернівцях платили дня 11-го лютого. 1892-го р. за 100 кілограмів найліпшої:

пшениці	11.00—11.25 зл.
жита	9.40—9.60 „
ячменю	7.50—7.75 „
вівса	6.90—7.10 „
ріпаку	„
конюшини	57.00—58.00 „
кукурудзи	5.70—5.80 „
гороху	7.50—8.50 „
оковити	20.00—20.50 „

Курс монет

дня 11-го лютого 1892-го р.

дукат	5.54 ¹ / ₂ —5.62 ¹ / ₂ зл.
рубель папер.	1.15—1.16 „
наполеондор	9.35—9.41 „
100 марок	57.80—58.05 „

Ілюстрована

БІБЛІОТЕКА

для молодїжи, мїщанъ и селянъ,

підъ редакцією *Ом. Поповича*

виходить вже 8. рѣкъ въ Чернівцяхъ мѣсячними книжочками и коштує на рѣкъ (1^а книжочокъ)

ТѢЛЬКО ОДИНЪ ЗР.

Поодинокї книжочки „Бібліотеки“ высылає редакція на показъ даромъ.

Адреса: „РУСКА БЕСЪДА“

въ Чернівцяхъ Улиця Петровича ч. 4.

ВАЛЕРІЙ РІТТЕРМАН

магістер фармації

отворив

в Чернівцях при головній улиці ч. 13
Торговлю дрогуй, і товарів фарбарських
під „золотим моздірем“.

Великий склад всіх дотичних товарів,
ріжних красок, оліїв, бензини; яків, ми-
ла, хірургічних інструментів, товарів ап-
тикарських і всяких инших товарів для
домівства і промислу.

Чай, рум і коняк впрост спроваджені.
Услуга знаменита, ціни найдешевші; за-
мовленя замісцеві виконують ся скоро і
ретьельно.

Антоній Табакар і Гаїна,

В ЧЕРНІВЦЯХ, РИНОК.

Торговля корія, вин і делікатесів.

Одинокий склад

і аґентура для Буковини ц. к. фабрики го-
сподарських машин Claytons i- Schuttleworth-a.

Склад товарів з хиньского срібла.